

Raons de sang i foc no són raons, germana. I maleïts siguen els que les escampen! Com els que t'han ablaït a tu, Fatma. Mascarats o agermanats, els hauríem de donar una altra raó, als que t'han deixat així. Una de ben grossa, conservada en un canut de canya, tu ja saps què vull dir. Abusadors malnats!

Encara sort de Canella! Que ella m'ha conduït fins on estaves estesa, ai! Sort de la gossa, que t'he trobat! Ben ensenyada que la tens, animallet. Que hi ha bèsties que tenen més coneixement que les persones, tat? De la mateixa manera que hi ha persones que haurien d'haver nascut bèsties, ja ho crec.

Com el borratxo d'Ahmed! El vas arribar a conèixer, tu? Quina bèstia més mal domada! Ara, que a ell, la seua raó de sang i foc, el va fer acabar ben socarrat. Que hi ha gent que s'ho busca. Tanmateix, n'hi ha d'altres, com tu, germana, que només sou bondat, que no mereixeu que ningú us faça mal. Però, en el cas d'Ahmed? Massa poc! Fill de sa mare! I jo, massa bona que vaig estar amb ell, i massa temps! Que la Cerafina és més borinota que els pèls del cul! La Cerafina és el meu *laqap*, ja ho saps.

Que a Castelló ningú no em diu Salma, tots em coneixen pel malnom, allí. La Cerafina, perquè de jove tenia la pell tan fina com la cera, recordes? M'ho van començar a dir, i així s'ha quedat...

Mai li va faltar de res, saps? Que si una panereta de figues seques, que si un rosegó de pa dur, que si una miqueta de jo què sé... De tot el que entrava a ca la Cerafina, sempre n'hi havia un bocinet per a ell. Perquè no havia doblegat l'esquena en sa vida; però jo li tenia llàstima. Que ell seria el que seria, però jo a Farah, la seua germana, la volia molt.

Ara que, si ho arribe a saber que acabaria fent el que va fer, a bona hora li hauria donat mamar. Si ho haguera sabut que havia de ser tan recabró, l'hauria matat de fam! Això t'ho puc assegurar, Fatma. Però, em feia pena, què vols que et diga? Me'n feia, però ja no, eh? Que allò d'aquella nit, no té perdó d'Al·là. Malnat!

I pensar que cada dia li vaig estar portant un topinet perquè menjara una mica de calent! Que la sopa bullida allarga la vida, ja ho saps. I més de quatre vegades, i més de cinc, em vaig quedar al seu llit perquè no se li refredaren les ganes de viure. Massa bona vaig estar, ja t'ho he dit. Perquè el molt malgrà no es mereixia per a res la meua caritat, no. Ni la meua, ni la de ningú. Maleït siga per sempre! No sé jo si Al·là, tot misericordiós, l'ha perdonat. Ni ho sé, ni m'importa, la veritat. Tanmateix, vull suposar que a Saïda i a mi, sí que ens perdonarà pel

que vam fer. Vull suposar-ho, perquè la seua bondat és infinita.

De res serveix mirar d'adreçar l'ombra d'un bastó tort, tat? I amb Ahmed no hi havia manera, que era més tort que el camí que mena a la teua barraca, que ja saps quantes revoltes té. Ja ho va dir el Profeta, que no és dels borratxos, el paradís. Per això va prohibir el mam, sí o no? I, mira, va ser per culpa del vi que Ahmed va acabar com va acabar. Que, qui toca l'oli s'unta les mans, això ha estat sempre així.

El Moro Fartdeví, li deien els infidels de tot Castelló, i el convidaven a beure algun got a la taverna, i el tractaven com a un borinot, i se'n reien d'ell a plaer.

—Ei, Fartdeví, vine cap ací! Fes això de llepar-te els ulls. Va vinga, llepa-te'ls i beuràs debades, moro!

Perquè Ahmed tenia la llengua molt llarga, molt. I se la treia, i l'estirava amb els dits, i la feia arribar als forats del nas, i als ulls, i es llepava les lleganyes, i els infidels se'n reien... I el feien beure. I ell bevia. Borinot! A qui no té cap no li cal bonet!

Aquella nit jo vaig anar a portar-li una escudella de sopes, perquè ja saps que és millor encendre un cresol que maleir la foscor, tat? El cas és que Saïda també havia anat a visitar-lo, només una mica abans que jo. Ella no tenia l'hàbit de fer-ho, que no el volia ni veure, per més que fóra germà de sa mare. Però son pare li havia demanat que hi passara. Ja saps que, per a fer el cor fort,

cal ajupir-se i alçar els que han caigut, germana, que és de llei; de manera que Muhammad, el sabater, li havia manat a la seua filla que passara per ajudar Ahmed a alçar-se, a portar-li una mica de fruita per a sopar. I Saïda havia passat, tot i que Ahmed no s'ho mereixia.

Ella no té la culpa de ser la criatura més bonica de tota la moreria de Castelló, ni de tindre els ulls més blaus de tota la Plana, ni de ser la dona més dolça davall la capa del cel. Ella no és culpable d'això, saps? I a Ahmed tant li feia que aquella mora preciosa fóra la seua neboda. Filla de la seua difunta germana. Sang de la seua sang! Tant li feia, al moro Fartdeví! Se li va tirar damunt sense contemplacions. Malnat! I vaig arribar jo en el moment més cruel i ho vaig veure tot. Tot!

I va passar el que havia de passar.

–No isques d'ací, criatura! –li vaig dir quan tot havia acabat–. Que ningú no et veja eixir, de moment.

Saïda tremolava com un pollet banyat, tota tacadeta de sang, pobra! La mirada perduda qui sap a quin racó de la seua vida... i jo havia de marxar.

–Avisaré ton pare. Ell et portarà roba neta. Em sents, criatura? No et mogues que ton pare vindrà de seguida.

I li vaig pegar un bes i me la vaig deixar asseguda a la vora del foc, mentre Ahmed jeia mort a la cambra del costat. I vaig fugir d'aquella casa.

Muhammad i jo vam acordar què fer. Com que ningú no el trobaria a faltar, perquè tots pensarien

que s'hauria quedat dormint la mona, no diríem res a ningú. I jo faria veure que me l'havia trobat a l'endemà, quan aniria a portar-li una altra escudella. Així ningú no relacionaria el mort amb Saïda. I ell em va dir que podia estar tranquil·la, que es faria càrrec de tot, que semblaria un accident.

I, tal com havíem quedat, vaig tornar l'endemà. I vaig trucar a la porta, com feia de costum. Vaig obrir sense esperar que em contestara. Al capdavant, ja sabia que no em contestaria, que ja no contestaria mai més ningú, ni forçaria mai més ningú, el fill de sa mare! No sabia com me'l trobaria, així que vaig tirar a dins amb molta repropiesa. Tota la casa feia aquella ferum de porc torrat, aquella pudor que ve de les cases dels cristians a l'hivern, quan fan la matança, saps què vull dir? Si haguera estat viu Ahmed, que jo sabia molt bé que no ho era, hauria pogut pensar que s'havia torrat una penca de cansalada. Perquè era un pecador i no m'hauria estranyat gens que també contravenira la Llei menjant carn de porc. I si haguera estat viu, li hauria tirat de bon grat les sopes a la cara i li hauria dit que si continuava per aquell camí, s'hauria de buscar algú altre que li donara menjar, que jo era una bona veïna, però que ja n'estava farta. Li ho hauria dit, si haguera estat viu; però jo ja sabia que me l'havia de trobar mort, que me'l podia trobar mort en qualsevol racó de la casa, segons on l'hagueren deixat, Muhammad i la seua filla, la nit anterior. I llavors el vaig

veure, caigut de bocaterrosa, amb la cara damunt de la cendra apagada de la llar. Saïda i son pare havien fet una bona pensada, perquè així, qualsevol podia pensar que s'havia quedat adormit a la vora del foc, qualsevol podia imaginar que, begut com estava, havia caigut a les brases i s'havia torrat el rostre sense despertar-se. En veure'l així, com jo me'l vaig trobar, qualsevol pensaria que finalment el seu pecat el va portar a la penitència, que mereixia una mort tan cruel com aquella. Sí o no? I tots pensarien que Al·là és gran, que ho és, i que els seus camins estan dibuixats al paradís sense que puguem fer res per defugir els seus designis. Ho pensarien tots els veïns. Ningú no li veuria l'esquena foradada per un tall de ganivet. Ningú no ho veuria perquè Ahmed duia una gel·laba nova que no estava gens tacada de sang. Ningú no sospitaria que Al·là, en la seua grandesa, havia tingut una miqueta d'ajuda per a fer-li pagar els pecats.

O això pensava jo, quan em vaig presentar a casa del subrogat del governador, amb la notícia de la troballa que acabava de fer. I el subrogat Jeroni va acudir a casa d'Ahmed. Que jo no m'ho pensava que vindria, ni res. Però, com que el mort era el cunyat de Muhammad, i Muhammad era el millor sabater de tot Castelló... i com que a més era el sabater que calçava el governador..., al subrogat li va semblar just anar a casa del mort i donar testimoni ell mateix d'aquella desgràcia. I de seguida es va adonar que la roba que duia el mort estava massa

neta, de seguida va veure que no quadrava una roba tan neta amb un home tan llardós com era Ahmed. I el va despullar i va veure la ferida de l'esquena, i va mirar el cunyat del mort, Muhammad, que hi era present, i va mirar Saïda, que es tapava amb la túnica, morta de vergonya i de por, i em va mirar a mi, Salma Adda, la Cerafina, que també vaig haver de ser-hi present perquè se suposava que havia estat jo qui havia trobat el mort. I jo vaig pensar que no tardaria molt a esbrinar que aquella ferida tenia més d'un dia, i acabaria assabentant-se que Saïda havia anat la nit anterior a casa del seu oncle. I també vaig pensar que algun veí hauria vist entrar Muhammad, o m'hauria vist a mi eixir d'aquella casa. El subrogat Jeroni feia cara de ser molt sabut. I va regirar per tota la casa i al cap de poc va aparéixer amb la roba ensangonada de Saïda. Que Muhammad no l'havia cremada —soca, més que soca!—, que ho hauria hagut de fer. I jo vaig pensar que no li costaria molt saber més coses de les que nosaltres volíem que esbrinara..., i no vaig deixar que Saïda veiera el que portava Jeroni a les mans. No volia fer-la patir. Així que, entre Muhammad i jo, vam convèncer la xiqueta que ens esperara al carrer. No volíem que la criatura veiera el que anàvem a fer, ni escoltara el que anàvem a dir. I vam demanar al subrogat que fera fora també la seua escorta, que volíem parlar-li en privat. I ho va fer. I nosaltres vam gastar l'art de la seducció, i ell ens va escoltar.

–Quin tall a l’esquena? –vaig dir jo.

–Jo tampoc no veig cap tall, senyor subrogat –va amollar Muhammad.

Els dos vam fer ús del nostre poder abans que el subrogat mirara més i vam començar a untar-li la corriola, tu ja m’entens. Jo li vaig prometre bones companyies, xiques guapes, les millors en l’art de l’amor..., que per això sóc l’alcavota amb més coneixences de tota la vila, ja ho saps.

–Potser tindreu raó i no és una ferida de ganivet, això –va dir fent-se el convençut, mentre em mirava amb complicitat.

I Muhammad li va prometre les millors sabates per al governador, treballar debades sense defallir perquè en Ramstó de Viciania fóra el cavaller més ben calçat, no ja de Castelló, sinó de tot el regne. I algun parell, d’amagat, per a ell, també li les faria, si sabia callar aquella ferida de l’esquena del mort.

–Definitivament, no hi ha tall, ni ferida. M’heu convençut! –va convindre–. Al capdavall, només és un moro borratxo, no?

–Gràcies, subrogat Jeroni! –vam fer els dos a la vegada, sense escoltar l’insult.

–Si més no... –va continuar–, si més no, heu de saber que jo tinc molt bona memòria i que no l’oblidaré mai aquesta conversa, eh? Ho heu de saber, això.

I nosaltres vam dir: «D’acord, en Jeroni; el que vosté diga, en Jeroni; li quedarem tota la vida agraïts, en Je-

roni». La cosa és que el subrogat es va avindre al nostre tracte, perquè ja no va voler saber res més i va demanar que s'endugueren el cos d'aquell porc que havia mort socarrimat de tan torrat com anava. I entre els dos vam protegir Saïda, la mirada més clara i el somriure més dolç de tot Castelló, de la ira de la justícia. Com a mínim, mentre Jeroni volguera mantindre el silenci còmplice que ens havia promés. Perquè ja ens tenia ben agafats per sempre, i ja se sap que la gallina de dalt sempre caga la de baix. Que som les de baix les que acabem ben brutes, sí o no?

I parlant de brutícia. Quina bugada t'has deixat! Quanta llana estesa! I sí que l'has rentada bé? T'ho dic perquè alguna punxa d'argelaga hi veig, eh? S'ha de car-dar tot això, no? I filar, també? No m'esperava aques-ta faenada, la veritat. Però au! Tu, és clar que no pots treballar i, si s'ha de fer..., ho mamprendré com més prompte millor.